

Accueil>Législation et jurisprudence>Législation nationale

Legislația națională

Slovaquie

Această pagină vă oferă informații despre sistemul juridic din Slovacia.

Pe pagina [Rețeaua judiciară europeană: ordinea juridică în justiția civilă](#) puteți găsi informații privind ordinea juridică în Slovacia.

Izvoare de drept

Tipuri de instrumente juridice – descriere

Termenul „izvoare de drept” este utilizat cu trei înțelesuri:

izvoare de drept în sens material – izvoare de drept materiale;

izvoare de drept în sens epistemologic – izvoare de cunoaștere a dreptului;

izvoare de drept în sens formal – izvoare de drept formale.

Pe baza modalității în care au luat naștere normele juridice și a formei pe care o îmbracă în raport cu obligativitatea acestora, se disting, în mod tradițional, următoarele izvoare de drept:

cutuma;

precedentul (jurisprudența);

legile;

tratatele legislative;

principiile generale de drept;

bunul simț;

lucrări contemporane, literatură juridică și avize ale experților;

tratate internaționale, în cazul în care acestea sunt integrate în mod corespunzător în ordinea juridică a Republicii Slovace.

Ierarhia normelor de drept

Unul dintre principiile de bază ale ordinii juridice slovace este ierarhia normelor. Înțelegerea corectă a acestuia, atât în ceea ce privește practica legislativă, cât și punerea în aplicare, este esențială din punctul de vedere al legalității. Cu toate acestea, ierarhia normelor nu este doar o chestiune de simplă preeminență logică sau de subordonare. Ierarhia este legată de întreaga noțiune a **autorității legitime** și include, de asemenea, imperativul categoric potrivit căruia un act legislativ poate fi elaborat doar de un organism autorizat de lege în acest sens – în limitele legii și ale propriei competențe legislative.

Legislația este clasificată în funcție de criteriul cunoscut sub denumirea de „forță juridică”. **Forța juridică** se referă la caracteristicile legislației, un act legislativ fiind subordonat altui act legislativ (respectiv, un act legislativ cu forță juridică superioară) sau un act legislativ derivând dintr-un alt act legislativ care are o forță juridică mai mare. În situații care implică acte legislative cu forță juridică diferită, dispoziția cu o forță juridică inferioară nu trebuie să contravină celei cu o forță juridică superioară, în timp ce dispoziția cu forță juridică superioară poate avea preeminență asupra celei dintâi.

În funcție de nivelul forței juridice, legislația poate fi clasificată ierarhic după cum urmează:

Legislație primară (legi)

legi constituționale (întotdeauna primare);

legi (primare sau derivate din legi constituționale).

Legislație secundară (legislație subordonată)

reglementări guvernamentale – întotdeauna secundare;

legislația organelor guvernamentale centrale – întotdeauna secundară;

legislația organelor entităților autonome (autorități) – primară sau secundară;

legislația adoptată în circumstanțe excepționale de alte autorități decât organele guvernamentale – întotdeauna secundară.

În sistemul dispozițiilor juridice, atunci când o anumită lege are întâietate, aceasta înseamnă, de fapt, că toate celelalte dispoziții juridice trebuie să decurgă din legea respectivă, să fie compatibile și să nu contravină acesteia. Aceasta înseamnă că, în practică, într-o situație în care o dispoziție juridică aflată la un nivel inferior al ierarhiei contravine unei dispoziții superioare, aceasta din urmă este cea care trebuie respectată.

Cadru instituțional

Instituții competente pentru adoptarea legislației

Organele și autoritățile enumerate mai jos au competența de a adopta acte legislative (organe de legiferare):

Consiliul Național al Republicii Slovace – Constituția, legi constituționale, legi, tratate internaționale superioare legilor, tratate internaționale cu putere de lege; guvernul Republicii Slovace – reglementări guvernamentale;

ministerele și alte organe guvernamentale centrale – decizii de punere în aplicare, decrete de punere în aplicare și măsuri;

adunările municipale și orașenești – reglementări cu aplicare generală;

autoritățile municipale și orașenești și organe guvernamentale locale – reglementări cu aplicare generală.

Procesul legislativ

Etapele procesului legislativ:

prezentarea unui proiect de lege – inițiativa legislativă;

dezbaterea proiectului de lege;

votul (hotărârea privind proiectul de lege);

semnarea proiectului de lege adoptat;

promulgarea (publicarea) actului legislativ.

Procesul de luare a deciziilor

Procesul legislativ

Prezentarea unui proiect de lege – inițiativa legislativă

În temeiul articolului 87 alineatul (1) din Legea nr. 460/1992 (Constituția Republicii Slovace), proiectele de lege pot fi prezentate de:

comitetele Consiliului Național al Republicii Slovacă;
membrii Consiliului Național al Republicii Slovacă;
guvernul Republicii Slovacă.

Proiectele de lege sunt prezentate pe secțiuni, fiind însoțite de un preambul.

Dezbaterea proiectului de lege

În conformitate cu regulamentul de procedură al Consiliului Național al Republicii Slovacă (Legea nr. 350/1996), proiectele de lege fac obiectul a trei lecturi: **Prima lectură** implică o dezbatere generală pe fond sau ceea ce este cunoscut drept „filosofia” **proiectului de lege**. În cadrul acestei lecturi nu se pot propune amendamente sau completări.

În cadrul celei de a doua lecturi, proiectul de lege este discutat de comitetul (comitetele) Consiliului Național cărui(a) i-a (le-a) fost atribuit. Fiecare proiect de lege trebuie să fie analizat de Comitetul constituțional, în special pentru a asigura **compatibilitatea acestuia cu Constituția Slovaciei**, legile constituționale, tratatele internaționale cu caracter obligatoriu pentru Republica Slovacă, legile și dreptul UE. Ulterior, **se pot propune amendamente și completări**, acestea fiind votate după încheierea discuțiilor în cadrul comitetului. Din acest motiv, diferitele poziții trebuie consolidate înainte ca proiectul de lege să fie dezbătut în cadrul Consiliului Național al Republicii Slovacă. Proiectul de lege este înaintat Consiliului Național al Republicii Slovacă, de îndată ce **Comitetul de coordonare aprobă raportul comun al comitetelor printr-o rezoluție specială**. Acest raport stă la baza dezbaterii și votului în cadrul Consiliului Național al Slovaciei privind proiectul de lege în cadrul celei de a doua lecturi.

Cea de a treia lectură este rezervată doar acelor dispoziții ale proiectului de lege vizate de amendamentele și completările aprobate în cadrul celei de a doua lecturi. La cea de a treia lectură, singurele modificări pe care le pot propune deputații în Parlament sunt corectarea greșelilor de redactare legislativă și a greșelilor gramaticale sau de ortografie. Amendamentele și completările care urmăresc să elimine orice altă greșeală trebuie propuse de cel puțin 30 de membri ai Consiliului Național al Republicii Slovacă. După dezbaterea acestora, proiectul de lege în ansamblul său este supus votului.

Votul (hotărârea privind proiectul de lege)

Pentru adoptarea unei legi, **o majoritate absolută a membrilor prezenți trebuie să voteze în favoarea acesteia**.

Constituția poate fi modificată și se pot abroga articole individuale din aceasta numai cu votul majorității calificate, ceea ce reprezintă trei cincimi dintre toți membrii Consiliului Național al Republicii Slovacă (3/5 din 150).

Consiliul Național al Republicii Slovacă îndeplinește condițiile de cvorum în cazul în care cel puțin jumătate dintre membrii săi sunt prezenți.

Semnarea proiectului de lege adoptat

Proiectul de lege adoptat este semnat de:

președintele Republicii Slovacă;

purtătorul de cuvânt al Consiliului Național al Republicii Slovacă;

prim-ministrul Republicii Slovacă.

Această etapă a procedurii implică verificarea conținutului, a corectitudinii procedurale și a formei finale a proiectului de lege adoptat. Prin semnarea acestuia, acești funcționari constituționali de cel mai înalt nivel aprobă formularea legii.

Președintele are dreptul de „veto provizoriu” și poate refuza să semneze o lege adoptată, motivând conținutul necorespunzător al acesteia. În acest caz, președintele trebuie să returneze legea adoptată, împreună cu observațiile sale, Consiliului Național al Republicii Slovacă în vederea unei noi dezbateri.

Legea returnată trece apoi prin etapele celei de a doua și celei de a treia lecturi. În acest stadiu, Consiliul Național al Republicii Slovacă poate – însă nu este obligat – să țină seama de observațiile președintelui. Consiliul Național al Republicii Slovacă poate respinge „dreptul de veto provizoriu”, votând din nou în favoarea legii, caz în care legea trebuie promulgată, chiar fără semnătura președintelui.

Promulgarea (publicarea) actului legislativ

Promulgarea reprezintă ultima etapă a procesului legislativ. Legislația aplicabilă pe întreg teritoriul țării este publicată oficial în Colecția actelor legislative (*Zbierka zákonov*) a Republicii Slovacă; publicarea intră în competența Ministerului Justiției din Slovacia. Colecția actelor legislative este instrumentul de publicare al Republicii Slovacă. Colecția actelor legislative este emisă în format electronic și pe suport de hârtie. Versiunea electronică și versiunea pe hârtie a Colecției actelor legislative au aceleași efecte juridice și conținut identic. Versiunea electronică a Colecției actelor legislative este disponibilă gratuit prin intermediul portalului Slov-Lex.

Intrarea în vigoare/momentul producerii efectelor

Legislația intră în vigoare la data promulgării sale în Colecția actelor legislative.

Legislația produce efecte în cea de a 15-a zi după promulgarea în Colecția actelor legislative, cu excepția cazului în care aceasta stipulează o dată ulterioară de producere a efectelor.

Alte legi devin obligatorii la data promulgării lor în Colecția actelor legislative.

Mijloace de soluționare a conflictelor dintre diferitele izvoare de drept

Un instrument normativ cu forță juridică inferioară nu poate să contravină instrumentului normativ cu forță juridică superioară.

Un instrument normativ poate fi modificat sau abrogat doar de un instrument normativ având forță juridică egală sau superioară.

În practică, regula soluționării incompatibilității dintre legislații având aceeași forță juridică este aceea că actul legislativ mai recent îl abrogă sau îl modifică pe cel mai vechi sau că o normă specifică abrogă sau modifică o normă generală.

Curtea Constituțională a Republicii Slovacă analizează și hotărăște dacă:

legile respectă Constituția;

reglementările guvernamentale și dispozițiile juridice cu aplicare generală adoptate de ministere și de alte organe publice centrale respectă Constituția, legile constituționale și legile;

reglementările cu aplicare generală emise de organele entităților autonome respectă Constituția și legile;

dispozițiile juridice cu aplicare generală emise de organele locale ale administrației centrale respectă Constituția, legile și alte dispoziții juridice cu aplicare generală;

dispozițiile juridice cu aplicare generală respectă tratatele internaționale promulgate în modul prevăzut pentru promulgarea legilor.

În cazul în care Curtea Constituțională hotărăște că există o incompatibilitate între dispozițiile juridice, aceste dispoziții – sau părți ori norme ale acestora – încetează să mai producă efecte. În cazul în care organele care au elaborat dispozițiile nu le adaptează în termenul legal după pronunțarea hotărârii, astfel încât să respecte instrumentele de nivel superior relevante, dispozițiile – sau părți ori norme ale acestora – încetează să mai fie în vigoare.

Baze de date juridice

Baza de date Slov-Lex a Ministerului Justiției din Republica Slovacă

Portalul Ministerului Justiției „**Colecția electronică a actelor legislative (Slov-Lex)**” are la bază două sisteme informatice interconectate:

eZbierka (eColecție) – un sistem informatic care pune la dispoziție, în format electronic, texte legislative obligatorii consolidate, precum și alte standarde pentru cei care fac obiectul legii;

eLegislativa (eLegislație) – un sistem informatic de gestionare a proceselor pentru toate etapele procesului legislativ, echipat cu instrumente de editare avansate pentru legiuitori.

Beneficii pentru grupurile-țintă:

Principiul juridic fundamental potrivit căruia toți oamenii cunosc legea aplicabilă și în vigoare și își cunosc drepturile și obligațiile este tot mai dificil de aplicat în practică din cauza volumului și a complexității tot mai mari a legislației. Proiectul Slov-Lex va ajuta la îmbunătățirea punerii în aplicare a acestui principiu prin asigurarea accesului efectiv pentru toți la legislația în vigoare:

cetățeni – în special, secțiunea eZbierka a proiectului va aduce beneficii sub forma accesului îmbunătățit sub aspect formal și material la legislația în vigoare, în mod gratuit, și va spori gradul de conștientizare cu privire la legislația nouă;

practicienii în domeniul dreptului – vor beneficia de acces permanent la legislația în vigoare și de posibilitatea de a fi notificați în cazul adoptării unor noi legi în Republica Slovacă sau în Uniunea Europeană, atât la nivel general, cât și în mod specific în ceea ce privește legislația care reglementează domeniile în care sunt specializați;

antreprenori – de asemenea, vor beneficia de acces permanent și gratuit la legislația în vigoare și de posibilitatea de a li se aduce la cunoștință noi legi slovace sau ale Uniunii Europene, atât la nivel general, cât și în mod specific în ceea ce privește legislația care reglementează domeniile în care își desfășoară activitatea; mediul de reglementare îmbunătățit va crea condiții mai favorabile pentru întreprinderi și va reduce sarcina administrativă pentru activitățile comerciale;

autorități locale și regionale – vor beneficia de acces permanent și gratuit la izvoarele legislației în vigoare, ceea ce va contribui la reducerea sarcinii lor administrative (obligația solicitantă din punct de vedere administrativ și al costurilor de a oferi acces în zilele lucrătoare la Colecția de acte legislative, legată de o înregistrare și de arhivarea unei copii pe suport de hârtie a Colecției), înlocuind obligația împovărătoare de a oferi acces asistat la Colecția de acte legislative în zilele lucrătoare;

administrații publice – pe de o parte, proiectul va oferi acces permanent și gratuit la izvoarele legislației în vigoare și, pe de altă parte, va reduce sarcina administrativă și, prin urmare, costul financiar al procesului legislativ, oferind și posibilitatea de îmbunătățire a executării sarcinilor în domeniile legiferării și punerii în aplicare a legislației Uniunii Europene;

autorități judiciare – vor beneficia de acces permanent și rapid la legislația în vigoare în orice zi, precum și de posibilitatea trimiterilor din hotărâri judecătorești la legislația în vigoare la un moment dat, ceea ce va elimina, cel puțin parțial, activitățile de rutină și va spori eficiența muncii judecătorilor și a funcționarilor din justiție;

autorități legislative – vor putea utiliza un instrument eficient pentru elaborarea legislației și pentru administrarea procesului legislativ, care va reduce, într-o anumită măsură, birocrăția împovărătoare și le va permite să se concentreze mai mult pe conținutul propunerilor în așteptare.

Linkuri conexe

[Portalul juridic și informațional Slov-Lex](#)

Ultima actualizare: 25/04/2022

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.